

บทที่ ๔

ฝรั่งเศสสมัยหลังจักรวรรดิที่ ๑ จนถึงการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๘๔๘

(ค.ศ. ๑๘๑๔ - ๑๘๔๘)

mu เกรสแห่งเวียนนา (Congress of Vienna)

ในกลาง ค.ศ. ๑๘๑๔ ได้มีการประชุมนักการเมืองคนสำคัญของประเทศต่าง ๆ ที่มีส่วนในการสงครามกับนโปเลียน เพื่อล้มระบบปฏิวัติ วางแผนผังยุโรปใหม่ทั้งทวีป และเพื่อให้ยุโรปได้สันติภาพอันถาวร มีการกำหนดเขตแดนใหม่ ซึ่งสาเหตุเนื่องจากนโปเลียนแผ่อำนาจสถาปนารัฐใหม่ ๆ ขึ้น และทำลายอาณาเขตดั้งเดิมของประเทศต่าง ๆ เช่น ปรุสเซีย และออสเตรีย ความจริงการจัดแผนผังยุโรปนี้ เริ่มตั้งแต่สัญญาปารีส ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๑๔ ซึ่งได้ริครอบอาณาเขตของฝรั่งเศสลงเท่ากับอาณาเขต ค.ศ. ๑๗๙๒ และเมื่อรัฐบุรุษของยุโรปได้มาประชุมกัน ในกลาง ค.ศ. ๑๘๑๔ จนกระทั่งถึงฤดูร้อน ค.ศ. ๑๘๑๔ ซึ่งมีระยะสมัยร้อยวันก่อนอยู่ อันเป็นเหตุให้ฝรั่งเศสต้องยอมรับสนธิสัญญาปารีสฉบับที่ ๒ (๒๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๑๔) ซึ่งอาณาเขตของฝรั่งเศสต้องลดลงเหลือเท่าของ ค.ศ. ๑๗๙๔ และต้องคืนดินปรัตฤตต่าง ๆ ที่นโปเลียนเคยยึดมาจากดินแดนต่าง ๆ ของยุโรป ต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงคราม ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์ และกองทหารฝ่ายสัมพันธมิตรจะยึดครองอยู่จนกว่าฝรั่งเศสจะใช้ค่าปฏิกรรมสงครามหมด

คองเกรสแห่งเวียนนา ได้กำหนดหลักการประชุมไว้หลายประการ ประการแรกคือให้ราชวงศ์กษัตริย์ประเทศต่าง ๆ ที่เคยปกครองก่อนการปฏิวัติฝรั่งเศสมีสิทธิอันถูกต้องในราชบัลลังก์ ทำให้กษัตริย์หลายราชวงศ์ได้กลับไปปกครองดินแดนของตน ประการที่สองคือ การปรับผู้แพ้และจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ประเทศที่ชนะสงคราม อังกฤษได้หมู่เกาะซึ่งเดิมเป็นของฝรั่งเศส คือ เกาะมอลตา เฮลลิโกลแลนด์ (Heligoland) หมู่เกาะไอโอเนียน (Ionian) เกาะเซนต์ลูเชีย (St. Lucia) โทบาโก (Tobago) และมอริเชียส (Mauritius) บางส่วนของกัวานา (Guiana) ของฮอลันดา สิงกา และอังกฤษยังซื้อแหลมกู๊ดโฮปจากฮอลันดา และเพื่อชดใช้ให้ฮอลันดา เสียอาณานิคม จึงโอนเนเธอร์แลนด์ทางใต้ซึ่งเป็นของออสเตรียมาให้ฮอลแลนด์ และชดใช้

ด้วยการให้ออสเตเรียควบคุมอิตาลี จากนั้น ที่ประชุมพยายามจัดให้ดินแดนประเทศที่ติดกับ
พรมแดนฝรั่งเศสมั่นคง เพื่อป้องกันการรุกรานจากฝรั่งเศส เป็นแนวล้อมประเทศฝรั่งเศสโดยรัฐที่
แข็งแรงแรง เบลเยียมและซอลันดาร์รวมกันเป็นราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ปรัสเซียขยายอาณาเขต
จนจดแม่น้ำไรน์ มหาประเทศรับรองความเป็นกลางของสวิสเซอร์แลนด์

กองเกรสแห่งเวียนนา มิได้มีความสำคัญเฉพาะฝรั่งเศสและประเทศที่ชนะสงคราม
เท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องกำหนดวิธีการเมืองและปัญหาต่าง ๆ ในเวลาต่อมา กองเกรสแห่ง
เวียนนาเป็นจุดเริ่มต้นของการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมืองด้วยการเจรจาแทนการ
ทำสงคราม จึงนับว่าเป็นจุดตั้งต้นแห่งความร่วมมือและการสร้างความเข้าใจระหว่างชาติ โดยมี
เป้าหมายเพื่อคงไว้ซึ่งสันติภาพของยุโรป

ฝรั่งเศสในสมัย ค.ศ. ๑๘๑๕-๑๘๔๘

ปัญหาหลังสมัยนโปเลียนที่ฝรั่งเศสต้องเผชิญ คือ การประนีประนอมของจุดประสงค์
ที่แตกต่างกัน นั่นคือ การสร้างรูปแบบของรัฐบาลที่เป็นที่ยอมรับของชาวฝรั่งเศสและต้องให้สอดคล้องกับ
นโยบายที่เป็นที่ยอมรับของรัฐบาลของประเทศในยุโรปซึ่งส่วนใหญ่ยึดแนวอนุรักษนิยม

นับเป็น เวลาครึ่งศตวรรษที่บรรดาผู้ปกครองฝรั่งเศสจะต้องทุ่มเทเวลาและพลังส่วนใหญ่
เพื่อแก้ไขปัญหาที่ ชาวฝรั่งเศสพยายามทำลายข้อตกลง ค.ศ. ๑๘๑๕ เพราะไม่พอใจพรมแดนที่
แคบลงและเกียรติภูมิของชาติที่สูญเสียไป ในขณะที่ผู้นำประเทศและมหาอำนาจอื่น ๆ ในยุโรป
พยายามที่จะรักษาไว้ซึ่งข้อตกลงนี้ เพราะตระหนักดีว่าการล่อลวงละเมิดจะนำยุโรปไปสู่อันตราย
ความพยายาม ๓ แบบได้ถูกนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาในฝรั่งเศส แต่ก็ล้มเหลว ความล้มเหลวของ ๓
ราชวงศ์ที่ปกครองฝรั่งเศสในเวลาต่อมา เป็นเครื่องพิสูจน์ถึงฐานะการเมืองอันยุ่งยากของฝรั่งเศส

๑. เมื่อราชวงศ์บูร์บงกลับมามีอำนาจปกครองประเทศ ในครั้งแรกทั้งรัฐบาลและ
ประชาชนอยู่ในสภาพประนีประนอมเพราะพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๘ ต้องพึ่งพาฝ่ายสัมพันธมิตร และ

กองทัพสัมพันธมิตรที่ยึดครองฝรั่งเศสก็มีอิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้ชาวฝรั่งเศสตั้งอยู่ในความสงบ แต่วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นได้เร่งความหายนะของราชวงศ์บูร์บงส์ซึ่งบริหารประเทศอย่างโง่เขลา การโค่นล้มของราชวงศ์นี้ขึ้นอยู่กับการกาลเวลาเท่านั้น

๒. ราชวงศ์ออร์อองส์ (Orléans) ซึ่งยึดนโยบายต่างประเทศตรงข้ามกับความต้องการของประชาชาติ และการมุ่งสนับสนุนชนชั้นกลางนำมาซึ่งการโค่นล้มราชวงศ์ในที่สุด

๓. ราชวงศ์โบนาปาร์ต โดยหลุยส์ นโปเลียน (Louis Napoleon) ซึ่งสร้างจักรวรรดิฝรั่งเศสขึ้นอีกครั้ง พร้อม ๆ กันกับตำแหน่งจักรพรรดินโปเลียนที่ ๓ (Napoleon III) ของพระองค์ แม้ว่าจะสามารถรวบรวมความรู้สึกของชาวฝรั่งเศสในช่วงที่พระองค์อยู่ในบัลลังก์ แต่ความสำเร็จของพระองค์อยู่ที่การแตกแยกของยุโรป ความพยายามที่จะสร้างฝรั่งเศสให้เหมือนกับสมัยจักรวรรดิที่ ๑ ทำให้ นโปเลียนที่ ๓ ต้องประสบชะตากรรมเช่นเดียวกับบรรพบุรุษของพระองค์

ความพยายาม ๓ ลักษณะที่ผู้ปกครองพยายามจะนำประเทศตามวิธีการและสภาพแวดล้อม ซึ่งนำมาซึ่งความหายนะของแต่ละราชวงศ์กินเวลาดังแต่ ค.ศ. ๑๘๑๕ ถึง ๑๘๗๐

การนำเอาราชวงศ์บูร์บงส์กลับสู่บัลลังก์ฝรั่งเศส เป็นสัญญาณของจุดระเบิดแห่งการแตกร้างทางการเมือง ประเทศถูกแบ่งแยกเป็น ๒ ฝ่ายและนำมาซึ่งความขัดแย้งและเหตุการณ์วุ่นวายใน ค.ศ. ๑๘๓๐ กลุ่มปฏิวัติที่สำคัญคือพวกนิยมเจ้าหัวรุนแรง (Ultra-Royalist) เป็นปฏิปักษ์ต่อการปฏิวัติฝรั่งเศส และยึดมั่นกับการหยุดยั้งลัทธิเสรีนิยม เป็นตัวแทนของพวกลี้ภัยซึ่งไม่เคยยอมรับการปฏิวัติ นอกจากจะยึดเอาลัทธิเผด็จการและอภิสิทธิ์ชน การแก้แค้นของพวกอนุรักษนิยมต่อพวกนิยมโบนาปาร์ต และพวกเสรีนิยมเป็นการดำเนินการที่ผิดพลาด

ความคิดหลักของพวกนิยมเจ้าหัวรุนแรง คือ การฟื้นฟูสิ่งเก่า ๆ ที่ให้ผลประโยชน์แก่กษัตริย์และขุนนาง รวมทั้งการฟื้นฟูลัทธิคาทอลิกให้มามีอำนาจดั้งเดิม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและรัฐด้วยการคืนสมบัติให้แก่วงการศาสนา สร้างอภิสิทธิ์ต่าง ๆ ขึ้น รวมทั้งพยายามนำ

การศึกษาให้อยู่ใต้อิทธิพลศาสนาดังเดิม พระสงฆ์ชั้นพระราชคณะได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานของมหาวิทยาลัยใน ค.ศ. ๑๘๒๒ และคณะสงฆ์ยังขยายอำนาจบังคับไปสู่การศึกษาส่วนอื่น ๆ จนเกือบจะเป็นเผด็จการทางการศึกษา คณะบาทหลวงเยซูอิตกลับมามีอิทธิพลในฝรั่งเศสและสร้างโรงเรียนขึ้นอีก ในขณะที่ความคิดเห็นของประชาชนโดยทั่วไปถูกจำกัด

พวกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อพวกนิยมเจ้าหัวรุนแรง คือฝ่ายที่สนับสนุนคตินิยมการปฏิวัติ แต่ไม่ต้องการกระตุ่นวิญญานปฏิวัติ พวกนี้หันถึงการเชื่อมกันระหว่างระเบียบและเสรีภาพและระหว่างความถูกต้องตามกฎหมายกับการปฏิวัติ ทัศนคติแท้จริงของพวกนี้คือ อนุรักษนิยม และไม่มีความเห็นใจต่อพวกหัวรุนแรง ยอมรับระบอบกษัตริย์เพราะถูกกองทัพล้มพันธมิตรบังคับเท่านั้น แต่มีเจตนาที่จะภักดีต่อกษัตริย์ตราบเท่าที่กษัตริย์ชื่อตรงต่อข้อตกลงในการปกครอง อย่างไรก็ตาม การนำมาซึ่งระบอบเก่า (Old Regime) ได้ทำลายศรัทธาซึ่งเป็นมรดกสืบเนื่องมาถึงคนกลุ่มนี้ และเห็นว่า การฟื้นคืนของระบอบเก่าเป็นการทำลายผลงานที่คนรุ่นหนึ่งได้สร้างมาด้วยความเหนียวแน่นในสมัยปฏิวัติ พวกที่หัวปานกลางยึดมั่นอยู่กับปฏิญญา (Charter) ซึ่งหลุยส์ที่ ๑๘ ได้ประกาศใช้เมื่อขึ้นครองบัลลังก์ เพราะเป็นสัญญาประการหนึ่งที่แสดงถึงการละทิ้งประเพณีบางอย่างของระบอบเก่า และใช้แบบอย่างของสมัยปฏิวัติและสมัยจักรวรรดิแทน จากหลักการปฏิวัติได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายฝรั่งเศส คือ หลักสันติธรรมและความเสมอภาคกันในเรื่องกฎหมายและการเข้ารับราชการ และยังยึดถือวิธีการปกครองแบบรวมอำนาจบริหารเข้าสู่ศูนย์กลาง (Centralized Administration) ปฏิญญายังให้สิทธิในการควบคุมรัฐบาลแก่ชาวฝรั่งเศส ซึ่งแม้แต่ในสมัยจักรวรรดิชาวฝรั่งเศสก็ยังไม่เคยได้รับสิทธินี้

สภานิติบัญญัติ ประกอบด้วย ๒ สภา คือ

สภาขุนนาง (Chamber of Peers) ซึ่งอาจเป็นการสืบทอดจากบรรพบุรุษหรือได้รับการแต่งตั้งจากกษัตริย์ ให้ดำรงตำแหน่งตลอดชีวิต หรืออาจมาจากการเลือกตั้ง แต่สิทธิในการลงคะแนนเสียงจำกัดอยู่เฉพาะผู้ที่จ่ายภาษีทางตรงปีละ ๑๓ ปอนด์

สภาล่าง (Lower Chamber) สามารถคัดค้านข้อเสนอกฎหมายของฝ่ายบริหาร และปฏิเสธการเก็บภาษี

ปฏิญญาที่พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ประทานนี้ จึงเท่ากับเป็นสัญญาระหว่างกษัตริย์และชาวฝรั่งเศสและเป็นเครื่องประกันระบอบพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญและรัฐบาลแบบมีผู้แทน

แนวทางของชนกนิมระบอบเก่าและพวกที่ยึดคติใหม่ไม่มีทางที่จะประสานกันได้ นอกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะยอมแพ้ ยังเป็นโชคดีสำหรับราชวงศ์บรูบองส์ ที่หลุยส์ที่ ๑๔ ทรงเข้าใจต่อความรู้สึกของประชาชนชาติและความไม่มั่นคงของสถานภาพของพระองค์ เพราะทรงตระหนักดีว่า ทรงประทับอยู่ในราชบัลลังก์ได้ เพราะมีกองทัพสัมพันธมิตรคอยค้ำจุน ความเสื่อมของราชวงศ์บรูบองส์เกิดขึ้นเพราะความเกินพอดีของฝ่ายนิยมเจ้า ซึ่งมีความต้องการแก้แค้นรุนแรงยิ่งกว่า กษัตริย์เอง และเป็นสาเหตุให้ระบอบกษัตริย์ไม่เป็นที่เชื่อถือ ทั้ง ๆ ที่หลุยส์ที่ ๑๔ ไม่ปรารถนาที่จะยึดแนวทางเดิมมากนัก

นับตั้งแต่มีการฟื้นฟูราชวงศ์บรูบองส์ พวกนิยมเจ้าได้เตรียมแผนการสำหรับการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อสัมพันธมิตรเข้ายึดปารีส ฝ่ายปฏิวัตินิยมถูกขู่ขวัญให้สงบ สภาผู้แทนในสมัยหลุยส์ที่ ๑๔ ซึ่งเรียกว่า The Chamber Introuvable เป็นสภาซึ่งประกอบด้วยผู้แทนที่มัวเมาและพยายาม และรัฐบาลก็ไม่มีพลังพอที่จะยับยั้งท่าทีเช่นนี้ ดาเลย์ริงค์และพวกเสนาบดีที่มีหัวเสรีนิยมถูกบังคับให้ลาออก และดุกแห่งริเชอลิเออ (Duc de Richelieu) เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี เขาเป็นนักบริหารที่ฉลาดและเดินสายกลาง ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายสัมพันธมิตร ใน ค.ศ. ๑๘๑๕ มีการประหารพวกที่นิยมไปเสีย เรียกว่า White Terror ซึ่งพวกนิยมเจ้าในการสนับสนุนของเคานต์แห่งอาร์ตูเป็นผู้ดำเนินการ มีคนตายประมาณ ๗,๐๐๐ คน จนถึงประมาณ ค.ศ. ๑๘๑๖ สถานการณ์ของฝรั่งเศสก็เข้าสู่ความสงบ ฐานะการเงินของประเทศมั่นคงขึ้น มหาอำนาจแสดงความพอใจต่อความเป็นไปภายในของฝรั่งเศสที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยดีด้วยความสงบ

แม้ว่าริเชอลี เออจะเป็นนักบริหารที่สามารถและยึดนโยบายสายกลาง แต่เขาไม่เข้มแข็งพอที่จะต่อต้านความต้องการและข้อเสนอรุนแรงของสภา อันเป็นเหตุให้เขาต้องพ้นจากตำแหน่งในเมื่อสภาได้เสนอว่าข้อเรียกร้องของบรรดาเจ้าหนี้ของนโปเลียน ซึ่งให้เงินยืมแก่รัฐมาใช้ในกิจการสาธารณประโยชน์จะได้รับเงินคืนเพียง ๓/๕ ส่วน ทำให้เกิดการเสื่อมศรัทธา เพราะเท่ากับเป็นการประกาศการล้มละลายของชาติ และทำลายความเชื่อถือต่อฝรั่งเศส และเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มค่าของเงินเพื่อชำระค่าประกันสงคราม เมื่อประสบปัญหาวิกฤตทางการเงินอย่างรุนแรง หลุยส์ที่ ๑๘ ทรงยอมรับคำแนะนำจากเดคาเซส (Decazes) ผู้นำฝ่ายเสรีนิยม และจัดการยุบเลิกสภาใน ค.ศ. ๑๘๑๖ แม้จะเป็นการเสี่ยงแต่ก็ได้รับความสำเร็จ เพราะประชาชนไม่เห็นด้วยกับโครงการของพวกเขา และเสียงส่วนใหญ่ก็สนับสนุนรัฐบาล ปฏิบัติการดังกล่าวเป็นการขัดขวางพวกที่เห็นแก่ตัวต้องการขยายอำนาจทางการเมืองภายใต้ข้ออ้างว่าภักดีต่อราชบัลลังก์ และทำให้ความวิบัติของราชวงศ์บอร์บอนส์เลื่อนไปอีก ๑๔ ปี

การโค่นริเชอลีเออ สถานการณ์ภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไป ทั้งฝ่ายรุนแรงและฝ่ายปฏิภริยาสงบท่าทีลง มีการเลือกตั้งซึ่งฝ่ายเสรีนิยมได้รับเลือกเข้ามามาก และมีการตกลงกันในปัญหาทางการเงิน และด้านต่างประเทศ การบริหารของริเชอลีเออที่ได้ผลทำให้พวกสัมพันธมิตรให้ความเชื่อถือ ดังนั้นในที่ประชุมของคองเกรสแห่งเอ็กซ์ลาซาแปล (Congress of Aix-la-Chapelle) ใน ค.ศ. ๑๘๑๘ จึงตกลงให้กองทัพสัมพันธมิตรถอนตัวจากการยึดครองฝรั่งเศสในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน ซึ่งนับว่าเป็นชัยชนะทางการทูตของริเชอลีเออ แต่พวกเสรีนิยมซึ่งมีเสียงสนับสนุนมากในสภายังไม่พอใจต่อนโยบายสายกลางของริเชอลีเออ และได้บีบบังคับให้เขาลาออกจากตำแหน่งในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๘๑๘

เดคาเซสได้เป็นหัวหน้ารัฐบาลด้วยการสนับสนุนของพวกเสรีนิยม งานสำคัญของเขาใน ค.ศ. ๑๘๒๐ คือ การยกเลิกการตรวจสิ่งพิมพ์ ให้เสรีภาพแก่การพิมพ์ ทางศาสนา ดูเหมือนว่าทุกอย่างในฝรั่งเศสกำลังจะดำเนินไปด้วยดีตามวิถีรัฐธรรมนูญ แต่เหตุการณ์ร้ายแรงขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๘๒๐ คือ การฆาตกรรมผู้คหน้าแบร์รี (Duc de Berri) โอรสองค์รองของ

เคานต์แห่งอาร์ตัวส์ ซึ่งมีสิทธิในราชบัลลังก์ เนื่องจากหลุยส์ที่ ๑๔ ไม่มีโอรส จึงมีผลกระทบในแง่ที่ว่าเชื้อสายของราชวงศ์บงบองส์อาจสาบสูญไป ชาตกรเป็นคนบ้าชื่อว่าลูเวล (Louvel) เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นข้ออ้างในการหักล้างความเชื่อถือในตัวนายกรัฐมนตรีฝ่ายเสรีนิยม และเดคาเซสก็ถูกปลดออกจากตำแหน่ง การสูญเสียอำนาจของเขาได้เปลี่ยนแปลงวิถีประวัติศาสตร์ของฝรั่งเศส และเป็นเครื่องเร้าให้ปฏิภิกิริยาต่อต้านเพิ่มขึ้น จนกระทั่งเกิดการปฏิวัติใน ค.ศ. ๑๘๓๐

ริเชอลีเออได้เป็นผู้กุมบังเหียนการบริหารอีกครั้ง มีการตรวจข่าวกันอีก กฎหมายเลือกตั้งได้ผ่านออกมาด้วยการลงคะแนนเสียงลับ ยังผลให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลดจำนวนลง การกำหนดทรัพย์สินของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสูงขึ้น ผลก็คือคะแนนเสียงส่วนใหญ่ตกอยู่กับพวกนิยมเจ้า ทำให้ริเชอลีเออต้องถูกปลดออกจากตำแหน่งในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๘๒๑ และมาคริสแห่งวิลแล็ (Marquis of Villèle) มีอำนาจแทน เขาเป็นผู้นำของพวกขวาจัด ครองตำแหน่งประธานสภา (President of Council) จาก ค.ศ. ๑๘๐๒-๑๘๒๗ เป็นโอกาสให้เขาดำเนินงานตามโครงการของพวกขวาจัด นโยบายของวิลแล็เป็นแนวปฏิภิกิริยาอย่างแท้จริง แต่วิลแล็ใช้วิธีแบบนุ่มนวลเพราะไม่ต้องการให้เกิดความตระหนกในหมู่ประชาชนต่อแผนการระยะยาวของเขา วิลแล็ได้ขยับยั้งท่าที่ที่แข็งกร้าวของพรรคพวกของเขา นโยบายหลักคือการไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของฝรั่งเศสตั้งแต่สมัยปฏิวัติ ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นในภายหลังยังเป็นปัญหาว่าเกิดขึ้นเพราะการคาดคะเนอารมณ์ของคนในชาติผิดพลาดหรือว่าเขาต้องการทดลองว่านโยบายจะสำเร็จหรือไม่

การต่อสู้เพื่อทำลายล้างผลงานการปฏิวัติ วิลแล็ได้อาศัยอิทธิพล ๒ อย่าง คือ

๑. ด้านศาสนา ด้วยความช่วยเหลือของศาสนา เขาได้ใช้คำสอนทางศาสนาเป็นประโยชน์ในการสื่อโฆษณาทางการเมือง เพื่อให้ชาวฝรั่งเศสล้มคตินิยมเรื่องปฏิวัติ และย้ำหลักการของศีลธรรมซึ่งวิลแล็จะใช้ เป็นเหตุผลในการนำระบบเก่ากลับมา

๒. ผลประโยชน์ด้านวัตถุ วิลแล็ต้องการประนีประนอมความเห็นของคนในชาติเพื่อเปลี่ยนพลังคนในชาติจากเรื่องทางการเมืองมาเป็นด้านการผลิต โครงการของพวกปฏิภิกิริยาเป็นไป

ด้วยดีและแสดงออกถึงการฉวยโอกาสที่ฉลาด วิลแล็ล เป็นนักรบเมืองที่ชำนาญพอที่จะสังเกตเห็นว่า วิศวกรที่รุนแรงและเร่งรัดเกินไปจะเป็นอันตราย เขาทำงานด้วยความระมัดระวัง ในท่าที่อ่อนน้อมของวิลแล็ลนั้นการคุกคาม เสรีภาพของชาวฝรั่งเศสในยุคนี้มีเล่ห์กระเท่ห์และมากยิ่งขึ้นกว่า สมัยเมื่อ ค.ศ.๑๘๑๕ ความสำเร็จของพวกเขาปฏิบัติเพียงแต่รอเวลาเท่านั้น แต่ความล้มเหลวของวิลแล็ลที่เกิดขึ้นในขั้นท้าย ไม่เพียงแต่เพราะความฉลาดของผู้ต่อต้านเขา แต่เพราะการแตกแยกในพวกขวาจัดด้วยกันเองด้วย ซึ่งรวมถึงความใจเร็วด่วนได้ของผู้สนับสนุนวิลแล็ลเองที่ ทำลายชัยชนะที่อยู่แค่เอื้อมของพวกเขา

นโยบายของวิลแล็ลคือ การนำอิทธิพลที่กลับคืนมาสู่พวกนิยมเจ้าอีกครั้งหนึ่งอย่างช้า ๆ แต่ปฏิกริยาต่อต้านก็ได้เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อยเช่นกัน ใน ค.ศ.๑๘๒๒ การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ทวี ความเข้มงวดขึ้นและการสอบสวนผู้ฝ่าฝืนกฎหมายการพิมพ์ก็ไม่ใช่หน้าที่ของลูกขุน มาตรการนี้สามารถ ระงับความคิดเห็นของมหาชน เพราะเป็นการบีบบังคับทั้งสิ่งพิมพ์ที่ต่อต้านพวกพระและขุนนาง และ กตงานเขียนใด ๆ ซึ่งอาจทำให้ริษญาของการปฏิวัติยังคงอยู่ ในขณะเดียวกันวิลแล็ลเก็บภาษีอากร อย่างสูงสำหรับสินค้าเข้าซึ่งเป็นประเภทของใหม่ เพื่อย่นำความพอใจมาให้ชนชั้นสูงและพวกเจ้า ของที่ดิน การบริหารงานด้านการเงินและ เศรษฐกิจที่รอบคอบทำให้อำนาจของวิลแล็ลเข้มแข็งขึ้น เขาสามารถออกกฎหมายโดยปรึกษากับพรรคฝ่ายขวาจัด นอกจากความสำเร็จทางการคลัง แล้ว รัฐบาลของวิลแล็ลก็ยังประสบชัยชนะในการดำเนินนโยบายนอกประเทศ

ความสำเร็จนอกประเทศของรัฐบาลวิลแล็ลสืบเนื่องจากการปราบการปฏิวัติของพวกเขา เสรีนิยมในสเปนใน ค.ศ.๑๘๒๐ ทำให้เกิดสงครามกลางเมือง ซึ่งฝ่ายกษัตริย์สเปนมีเชื้อสายของ ราชวงศ์บรูบองส์ ทำให้รัฐบาลฝรั่งเศสไม่อาจปล่อยในการปฏิวัติดำเนินต่อไป โดยที่จริงแล้ววิลแล็ล ต้องการหลีกเลี่ยงการแทรกแซงทางทหาร และเขาได้ปลดมองมอริงซี (Montmorency) รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศซึ่งยึดนโยบายแทรกแซงอย่างรุนแรงออกจากตำแหน่ง แต่ชาร์โตบรีอันด์ (Chateaubriand) ซึ่งรับตำแหน่งแทนกลับดำเนินนโยบายตามรอยมองมอริงซี ดังนั้นแม้ว่า วิลแล็ลจะไม่เต็มใจ แต่ใน ค.ศ.๑๘๒๓ กองทัพฝรั่งเศสก็ถูกลงไปสเปน เพื่อนำพระเจ้า

เฟอร์ดินานด์ที่ ๗ (Ferdinand VII) กลับคืนสู่บัลลังก์ ทัพฝรั่งเศสได้ชัยชนะในสเปนอย่างง่ายดาย และรวดเร็ว ผิดกับในสมัยนโปเลียนที่การสงครามในสเปนเป็นภาระยากยิ่งที่ทำลายกองทัพฝรั่งเศส ชาวฝรั่งเศสตื่นตัวในชัยชนะครั้งนี้จนไม่ได้สังเกตว่าฝรั่งเศสต่อสู้กับฝ่ายเสรีนิยมและช่วยเหลือในการนำอำนาจเผด็จการของกษัตริย์เฟอร์ดินานด์ที่ ๗ ผู้กดขี่ทาตุณกลับมาสู่สเปน

ชาร์โตบริธังค์เริ่มฝันถึงชัยชนะ เขาเห็นความสนใจไปสู่แม่น้ำไรน์ แต่วิลแลลล์ไม่เห็นด้วย เขาไม่พอใจในการเข้าร่วมสงครามในสเปน แม้ว่าชัยชนะครั้งนั้นจะทำให้เขาได้รับเสียงสนับสนุนมากขึ้น เขาปฏิเสธแผนการของชาร์โตบริธังค์ และเมื่อรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศปฏิเสธที่จะสนับสนุน มาตรการการเงินของรัฐบาล วิลแลลล์จึงฉวยโอกาสปลดชาร์โตบริธังค์ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดพลาดของวิลแลลล์ เพราะชาร์โตบริธังค์ได้ประกาศตัวเป็นศัตรูกับเขา และยังได้หนังสือพิมพ์ที่มีอิทธิพลคือ Journal des débats เป็นพวกด้วย ดังนั้น แม้ว่าฝรั่งเศสจะชนะในสงครามสเปนแต่ทำให้ความแตกร้างในฝ่ายขวาเห็นได้เด่นชัดขึ้น ซึ่งเท่ากับส่งเสริมให้ฝ่ายที่ต่อต้านพวกนิยมเจ้ามีกำลังแข็งขึ้น พวกนิยมเจ้าไม่ได้ตระหนักถึงความสามัคคีในพรรคของตน ความไม่พอใจของชนชั้นสูงในสมัยหลุยส์ที่ ๑๘ คือ เขาไม่ได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจในการที่ยอมเสียสละที่ดินที่ถูกยึดไปตั้งแต่สมัยปฏิวัติ โดยไม่ได้เรียกร้องให้ยึดกลับคืนแม้ว่าวิลแลลล์จะให้อภิสิทธิ์ตอบแทนแก่พวกเขาหลายอย่างแล้ว ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลพยายามควบคุมฝ่ายนิติบัญญัติด้วยการแต่งตั้งขุนนางใหม่ ๒๗ คนในสภาสูง เพื่อให้เสียงข้างมากซึ่งเป็นพวกเสรีนิยมอ่อนกำลังลง และยังออกกฎหมายให้รัฐสภาอยู่ในวาระครั้งละ ๗ ปี แต่จำนวนสมาชิกในสภาล่างจะต้องพ้นจากตำแหน่งปีละ ๕๐ คน ด้วยวิธีนี้เครื่องมือซึ่งพวกเสรีนิยมเคยใช้ได้ เป็นประโยชน์ คือระบบรัฐสภากลับกลายเป็นเครื่องมือต่อต้านพวกเสรีนิยม ประชาชนถูกกริดรอนเสรีภาพทางอ้อม ฝ่ายขวาจัดได้ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือของตน

ในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๘๒๔ หลุยส์ที่ ๑๘ สิ้นพระชนม์ นโยบายอะลุ่มอะล่วยัยในรัชสมัยของพระองค์ที่ประคับประคองสถานการณ์ภายในประเทศให้ดำเนินไปอย่างสงบ เริ่มแปรเปลี่ยนไป เคานต์แห่งอาร์ตัวส์ซึ่งขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๐ (Charles X) นั้น

ทรงเป็นผู้นำของฝ่ายขวาจัด และทรงมีนโยบายปกครองประเทศเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายนิยมเจ้า รัฐบาลซึ่งมั่นใจในความมั่นคงของตนเพราะวิธีการครองอิทธิพลของพวกเสรีนิยมในรัฐสภาได้ผล เริ่มขยายแผนการของตนต่อไป สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การทำขวัญแก่ผู้อพยพเมื่อครั้งเกิดการปฏิวัติ และพวกนี้ก็ได้เข้าร่วมกับกองทัพที่ต่อสู้กับกองทัพฝรั่งเศสในสมัยนโปเลียน เป็นการยากที่จะถอน การยึดครองของเจ้าของที่ดินใหม่จากที่ดินของพวกเขาขุนนางหลังจากที่เวลาผ่านไปแล้วร่วม ๓๐ ปี ผลสืบเนื่องครั้งนี้ถือว่าเป็นความฉาวของการปฏิวัติฝรั่งเศส เพื่อให้พวกสก็๊ยกพอใจและรักษาความสงบด้วยการไม่ยุ่งเกี่ยวกับเจ้าของที่ดินใหม่ รัฐบาลพยายามไถ่การสูญเสียที่ดินของพวกสก็๊ยกด้วยการพิจารณาใช้ค่าเสียหาย แต่ทำให้พวกเสรีนิยมเกิดปฏิกิริยาต่อต้าน นอกจากนี้การที่อิทธิพลทางศาสนาได้รับการรื้อฟื้นด้วยการยอมให้พวกเยซูอิตกลับเข้าสู่ฝรั่งเศส และศาสนาได้ร่วมมือกับฝ่ายนิยมเจ้าในการขยายอำนาจ เท่ากับเป็นการปลุกสำนึกการปฏิวัติของพวกเสรีนิยมให้รุนแรงขึ้น ข้อเสนอของรัฐบาลเช่น การอนุญาตให้เป็นเจ้าของที่ดินผืนใหญ่ การที่สิ่งตีพิมพ์จะต้องได้รับใบอนุญาตจากทางการ แม้แต่ความพยายามที่จะเปลี่ยนกฎของการสืบตระกูลที่ให้ผลประโยชน์เฉพาะลูกชายคนโต ถูกต่อต้านอย่างรุนแรงจนข้อเสนอเหล่านี้ต้องตกไปในที่สุด เมื่อชาร์ลส์ที่ ๑๐ ทรงประกาศฟื้นฟูกองรักษาการณแห่งชาติ (National Guard) ก็ได้รับการคัดค้านอีก แต่รัฐบาลไม่ได้ตระหนักถึงสัญญาณอันตรายที่เกิดขึ้น เมื่อนโยบายล้มเหลว วิลแลลล์ก็โต้ตอบด้วยการแยกย้ายกำลังทหารกองหนุน วางมาตรการตรวจสอบสิ่งพิมพ์อย่างเข้มงวด และแต่งตั้งสมาชิกใหม่ ๗๖ คน ในสภาขุนนาง เพื่อคะแนนเสียงจะได้เหนือพวกเสรีนิยม ทั้ง ๆ ที่พฤติกรรมเช่นนี้เป็นสัญญาณลึกลับของความอ่อนแอและการเสื่อมอิทธิพล แม้จะใช้มาตรการรุนแรง แต่วิลแลลล์ก็พ่ายแพ้ต่อความมุ่งร้ายของฝ่ายขวาจัดซึ่งมีชาร์โตบรีซังค์ ศัตรูทางการเมืองของเขาเป็นผู้นำ ฝ่ายขวาจัดไม่พอใจนโยบายสายกลางของวิลแลลล์และการที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในรัฐบาล พวกนี้ต่อต้านบนพื้นฐานหลักการที่เป็นปฏิปักษ์ต่่อนโยบายรักษาความสงบและอุบายทางการเมืองแบบหลังฉากของวิลแลลล์ ท่าทีของฝ่ายขวาจัดรุนแรงและข่มขู่ยิ่งกว่าพรรคเสรีนิยม การต่อต้านวิลแลลล์ได้แสดงออกในการเลือกตั้งทั่วไปใน ค.ศ. ๑๘๓๗ ซึ่งยังผลให้เขาต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยการร่วมกันระหว่างฝ่ายขวาจัดและพวกเสรีนิยม อันเป็นศัตรูทางการเมืองที่ไม่นิยมนโยบายของวิลแลลล์ เพราะพวกเสรีนิยมไม่ชอบวิธีการเอาใจพวกนิยมเจ้า ในขณะที่พวกขวาจัดไม่ชอบนโยบายสายกลางของวิลแลลล์

พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๐ ต้องปลดวิลเล็ลล์ออกและแต่งตั้งมาร์ตินยัค (Martignac) ซึ่งยึดนโยบายสายกลางเข้ารับตำแหน่งแทน มาร์ตินยัคพยายามประสานความคิดเห็นของสาธารณชนด้วยการผ่อนผันท่าทีที่เข้มงวด เขายกเลิกการตรวจข่าวและจับพวกเบชชิตออกจากอำนาจในการสั่งสอนประชาชน แต่นโยบายของเขาไม่สำเร็จผล ทั้งพวกเสรีนิยมและพวกขวาจัดไม่พอใจ วิธีการเมืองของฝรั่งเศสขณะนั้นไม่เปิดโอกาสให้คนที่ยึดถือนโยบายสายกลางเลย มาร์ตินยัค ซึ่งพยายามเอาใจทั้งสองฝ่ายต้องล้มเหลว พวกเสรีนิยมต้องการให้ขยายสิทธิในการลงคะแนนเสียง เพราะตระหนักดีว่าพวกตนยังไม่มีสวัสดิภาพทางการเมืองอย่างแท้จริง เพราะแม้แต่ในการโค่นล้มวิลเล็ลล์ในการเลือกตั้ง ค.ศ. ๑๘๓๗ ก็ยังต้องอาศัยความช่วยเหลือจากพวกปฏิภักิรยาซึ่งขณะนั้นมีคามปรารถนาเพียงอย่างเดียว คือ ก้าวจัดคู่แข่ง เป้าหมายของฝ่ายเสรีนิยมคือ การมีอำนาจทางการเมือง โดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากฝ่ายใด มาร์ตินยัคพยายามสนองความต้องการของพวกเสรีนิยมด้วยการขยายสิทธิการเลือกตั้งในระดับสภาตำบล แต่ข้อเสนอของเขาถูกคัดค้านจากพวกหัวรุนแรงทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่ายังไม่ก้าวหน้าเพียงพอสำหรับพวกตน ในขณะที่อีกฝ่ายเห็นว่าก้าวหน้าเกินไป เมื่อไม่สามารถทำให้มาร์ตินยัคสนองความต้องการของพวกตนได้ ทั้งสองฝ่ายจึงรวมตัวกันกำจัดมาร์ตินยัคใน ค.ศ. ๑๘๓๙ อีกครั้งหนึ่ง

เหตุการณ์ได้ทวีความตึงเครียดขึ้น เมื่อชาร์ลส์ที่ ๑๐ พบว่าพระองค์ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่นำความลำบากพระทัยมาให้ เป็นปัญหาเช่นเดียวกับที่หลุยส์ที่ ๑๔ เคยพบมาแล้วเมื่อ ๑๓ ปีก่อน คือ การยอมเป็นพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญและไม่เข้าไปพัวพันมากนักกับพวกนิยมเจ้าที่พยายามเปลี่ยนหลักการของการปฏิวัติหรือว่าจะร่วมกับพวกขวาจัดอย่างเต็มที่ กลุ่มการเมืองตั้งแต่สมัยปฏิวัติมาจนถึงสมัยชาร์ลส์ที่ ๑๐ แบ่งได้เป็น ๒ พวกใหญ่ ๆ คือ พวกอสังสิทธิของขุนนางและพวกพระอยู่อีกฝ่ายหนึ่ง พวกที่ยืนยันในสิทธิเสมอภาคและฆราวาสอยู่อีกฝ่ายหนึ่ง ชาร์ลส์ที่ ๑๐ ซึ่งเคยเป็นผู้นำของฝ่ายปฏิภักิรยาและไม่นิยมนโยบายสายกลาง ได้ตัดสินพระทัยกำร้ายฝ่ายเสรีนิยมด้วยการใช้กำลังบังคับ พระองค์ทรงแต่งตั้งเจ้าชายจูลส์ เดอ โปลีนยัค (Jules de Polignac) ซึ่งเป็นคนโปรดให้ เป็นนายกรัฐมนตรี โปลีนยัคซึ่งเป็นนักโทษของนโปเลียนและถูกคุมขังตั้งแต่

ค.ศ. ๑๘๐๒ ถึง ๑๘๐๔ เป็นคนเย่อหยิ่งที่ไม่มีความรู้และความชำนาญในทางการเมืองอย่างแท้จริง คณะรัฐมนตรีซึ่งเข้าปฏิบัติหน้าที่ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๘๐๔ ประกอบด้วย ลา บูร์ดอนเนย์ (La Bourdonnaye) ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการประหารหมู่ (White Terror) ใน ค.ศ. ๑๘๑๕ เขาได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีมหาดไทย บูร์มอนด์ (Bourmont) ซึ่งทอดทิ้งไปเสียใน การสงครามที่วอเตอร์ลูได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหม ตัวโปลินฮัคเองยึดถือนโยบายขวาจัดโดย ไม่ยอมประณีประนอม ทำให้เกิดความแตกแยกมากขึ้น การบริหารของเขาทำลายทั้งตนเองและ สถาบันกษัตริย์ ประชาชนเริ่มแสดงความไม่พอใจรุนแรงขึ้น แต่ชาร์ลส์ที่ ๑๐ ไม่ได้ตระหนักถึง วิกฤตการณ์ พระองค์ยังคงให้รัฐบาลบริหารงานเพื่อขุนนางและพวกพระ

โปลินฮัคประกาศความตั้งใจของเขาที่จะจัดรูปสังคมด้วยการให้พระเข้ามามีบทบาท ในกิจการของรัฐ สร้างระบบขุนนางที่มีอำนาจและประสิทธิภาพสูงและรื้อฟื้นระบอบกษัตริย์ให้กลับคืนชีพขึ้นมา แต่นิยมโครงการง่ายกว่าการบริหาร เพราะในความจริง โปลินฮัคเป็นคนสังเลและ ห้วนใจ แม้จะบางครั้งมีความตั้งใจมั่นแต่ก็ไม่ทราบว่าตนเองทำเพื่ออะไร เขาล้มเหลวในแผนการ ขยายอำนาจไปยังต่างประเทศและเพื่อที่จะหันเหความสนใจของชาวฝรั่งเศสให้มุ่งเฉพาะความ ยิ่งใหญ่ของชาติ รัฐบาลจึงเริ่มนโยบายแสวงหาอาณานิคม กองทัพฝรั่งเศสถูกส่งไปยังอัลจีเรีย (Algeria) และชียชนะ ณ ดินแดนแห่งนั้นก็เป็นการวางรากฐานอาณานิคมของฝรั่งเศสใน แอฟริกาเหนือ ซึ่งนโยบายนี้อาจได้รับความสำเร็จ เพราะตัวอย่างตั้งแต่สมัยการปฏิวัติว่าการ รุกรานอย่างรุนแรงนอกประเทศทำให้อำนาจบริหารเข้มแข็งขึ้น พอที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบากภายในประเทศ ความผิดพลาดของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๐ อยู่ที่พระองค์เลือกจังหวะที่ผิดใน การดำเนินการ ผู้แทนของฝ่ายเสรีนิยมได้วางฎีกาคอกษัตริย์เพื่อต่อต้านการที่รัฐมนตรีจะอยู่ใน ตำแหน่งโดยไม่ได้รับการหนุนหลังจากเสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภา แต่พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๐ ทรงตี ความหมายของคำคัดค้านนี้ว่าเป็นการดูถูกสถาบันกษัตริย์ พระองค์จึงประกาศยุบสภาและให้มีการ เลือกตั้งใหม่ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๓๐ ผลปรากฏว่าฝ่ายรัฐบาลสูญเสียที่นั่งมากกว่า ๕๐ ที่ และกลายเป็นเสียงข้างน้อยในสภา ข้าราชการชียชนะที่อัลจีเรียมาถึงปารีสในวันที่ ๔ กรกฎาคม

ทำให้ชาร์ลส์ที่ ๑๐ และโปลินียักมีกำลังใจจนเกิดความสำนึกนอกประเทศและใช้เป็นเครื่องมือพลิกความพ่ายแพ้ของฝ่ายตนในการเลือกตั้ง ในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม โปลินียักได้นำร่างข้อเสนอลงนามถวายพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๐ ภายหลังจากการศึกษาในสภาองคมนตรี ในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ก็มีการพิมพ์คำสั่ง ๔ ประการ (Four Ordinances) โดยอ้างอิงกฎข้อหนึ่งของกฎบัตรที่ให้อำนาจแก่กษัตริย์ในการกำหนดระเบียบที่จำเป็นในเรื่องกฎหมายเพื่อความปลอดภัยของรัฐ คำสั่ง ๔ ประการนั้นคือ

๑. ห้ามการพิมพ์หนังสือหรือจุลสารที่มีความยาวไม่เกิน ๒๕ หน้าโดยปราศจากการยินยอมของทางราชการ ซึ่งเท่ากับเป็นการควบคุมหนังสืออย่างเข้มงวด

๒. ยกเลิกการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาโดยอ้างว่าเป็นโมฆะและเรียกร้องให้มีการตั้งสภาใหม่

๓. จำกัดสิทธิการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยให้สิทธิเฉพาะผู้ที่ร่ำรวยที่สุดจำนวน ๒๕% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในขณะนั้น

๔. ให้เรียกประชุมกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกสภาใหม่ขึ้นมา

ในวันรุ่งขึ้นที่ปารีส กลุ่มนักหนังสือพิมพ์ภายใต้การนำของธีแยร์ (Thiers) และหนังสือพิมพ์ประชาชาติ (National) ได้พิมพ์ประกาศเรียกร้องให้ชาวฝรั่งเศสต่อต้าน มีการจลาจลและการสร้างสิ่งกีดขวางต่าง ๆ ขึ้น นักหนังสือพิมพ์ได้ให้สัตยาบันความเคลื่อนไหวที่ควบคุมโดยพวกนิยมสาธารณรัฐ ซึ่งได้เตรียมการสำหรับวันแห่งการปฏิวัติด้วยการสร้างสมมาตรระหว่างประชาชาติของปารีส รัฐบาลไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ในเมืองหลวงได้ รัฐบาลชั่วคราวได้ตั้งขึ้น ณ โฮเต็ลเดอวิลส์ ภายใต้การนำของลาฟาแยตต์ (Lafayette) กษัตริย์ยกเลิกคำสั่ง ๔ ประการ แต่เข้าเฝ้าไปเสียแล้ว ฝ่ายปฏิวัติได้เรียกร้องให้แต่งตั้งฟิลิปป์ ดุ๊กแห่งออร์อังส์เป็นกษัตริย์ฝรั่งเศส ในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ตามกำหนดในนครปารีสเต็มไปดด้วยประกาศของธีแยร์และ มิเยต์ (Mignet) เรียกร้องประชามติให้มอบราชบัลลังก์แก่ดุ๊กแห่งออร์อังส์ รัฐบาลชั่วคราวได้เชิญให้พระองค์รับตำแหน่งนายพลผู้บังคับการ ซึ่งพระองค์ทรงรับทันที ในขณะที่ชาร์ลส์ที่ ๑๐ ได้ทรงลี้ภัยจากฝูงชนที่ปารีสและหนีไปยังรัมบูเยท์ (Rambouillet) พระองค์ประกาศสละราชย์

และพยายามรักษาฐานะของราชวงศ์บูร์บงส์ในประเทศฝรั่งเศสเป็นครั้งสุดท้ายด้วยการยกราชสมบัติให้พระนัดดา พร้อมทั้งทรงแต่งตั้งตุ๊กแห่งออร์อังส์ให้เป็นนายพลผู้บังคับการ แต่ตุ๊กแห่งออร์อังส์รอคอยวันมีมาช้านานแล้ว เพื่อที่จะได้เป็นกษัตริย์แห่งประเทศฝรั่งเศส ดังนั้นพระองค์จึงเรียกประชุมสภาและประกาศการสละราชย์ของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๐ โดยไม่ยอมเอื้อถึงการเวนราชบัลลังก์ให้แก่พระนัดดาของชาร์ลส์ที่ ๑๐ เลย กษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์บูร์บงส์พร้อมทั้งครอบครัวได้เดินทางไปเชอร์บูร์ก (Cherbourg) ซึ่ง ณ ที่นั้น พระองค์ได้ปลดตราของครุฑประจำพระองค์ และลงเรือลี้ภัยไปยังอังกฤษ อันเป็นการสิ้นสุดการปกครองของราชวงศ์บูร์บงส์ในฝรั่งเศสโดยแท้จริง

ผลของการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๘๓๐

การปฏิวัติใน ค.ศ. ๑๘๓๐ เป็นเหตุการณ์ใหญ่ในประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส ถ้าพิจารณาโดยผิวเผินแล้ว ดูเหมือนว่าไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ แม้ว่าการปฏิวัติที่เกิดขึ้นผ่านพ้นไปด้วยดีโดยการนำของผู้ที่นิยมระบอบประชาธิปไตย แต่พวกประชาธิปไตยนิยมก็พบว่าจุดประสงค์ของเขาถูกกีดกัน การต่อสู้ในท้องถนนที่ปารีสได้นำเอาราชวงศ์ออร์อังส์มาแทนที่ราชวงศ์บูร์บงส์เท่านั้น ระบบกษัตริย์ยังคงอยู่ รัฐบาลชั่วคราวประกอบด้วยพวกนิยมสาธารณรัฐ ที่ตระหนักว่าการปฏิวัติเป็นพฤติกรรมที่ทำนายไม่เฉพาะต่อราชวงศ์บูร์บงส์แต่ต่อชาติยุโรปซึ่งเข้าครอบครองปารีสใน ค.ศ. ๑๘๑๔ สถานการณ์การปฏิวัติที่สับสนแม้จะนำมาซึ่งผลขั้นสุดท้ายคือ การโค่นล้มราชวงศ์บูร์บงส์ แต่การสร้างระบอบสาธารณรัฐขึ้นมาแทนที่ระบอบกษัตริย์นั้นยังเป็นไปไม่ได้ เพราะถ้าเกิดสาธารณรัฐฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๘๓๐ ยุโรปทั้งทวีปจะถือว่าเป็นการทำนาย เพราะบทเรียนและความทรงจำในเหตุการณ์ ค.ศ. ๑๗๘๙ จะทำให้พันธมิตรเข้ามาบีบบทบาทร่วมทันที ดังนั้นพวกสาธารณรัฐนิยมจึงเห็นว่าเขาหมดหนทางที่จะต่อต้านระบอบกษัตริย์ มีการตกลงกันอย่างเงียบ ๆ ในหมู่พวกประชาธิปไตยนิยม และมงญูได้ถูกเสนอต่อหลุยส์ ฟิลิปป์ ตุ๊กแห่งออร์อังส์ การประณิประณอมครั้งนี้ทำให้ผลของการปฏิวัติในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๓๐ ไม่เพียงแต่จะล้มเหลวในการล้มระบอบกษัตริย์ การแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ยังไม่เป็นไปตามความมุ่งหมาย มีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนที่ไม่สำคัญ กษัตริย์เพียงแต่ถูกจำกัดอำนาจตามมาตราที่ ๑๔ ของกฎบัตรว่าจะออกคำสั่งได้เฉพาะ

ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินเร่งด่วน สิทธิในการเสนอแนะทางนิติบัญญัติขึ้นอยู่กับสภาฯ ลดความสำคัญของสิทธิการอภิปราย ยกเลิกการตรวจสอบสิ่งพิมพ์อย่างเข้มงวด แต่การเรียกร้องเพื่อขยายสิทธิในการเลือกตั้งให้พลเมือง ๒๘ ล้านคนไม่ได้รับการตอบสนอง และประชาชนก็ถูกขจัดออกจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม การปฏิวัติครั้งนี้ก็มีความสำคัญไม่น้อย และคล้ายกับการปฏิวัติในอังกฤษในขอบเขตที่ว่า การปฏิวัติ เมื่อ ค.ศ. ๑๖๘๘ และ ค.ศ. ๑๘๓๐ นั้น ความก้าวหน้าอย่างแท้จริงไม่ได้บังเกิดขึ้นในวิธีประชาธิปไตย เพราะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไม่ได้เป็นไปเพราะการปฏิรูปทางรัฐสภาและเศรษฐกิจ ซึ่งถ้าปราศจากการปฏิรูปดังกล่าวแล้วประชาธิปไตยก็จะเป็นเรื่องโกหก แต่ในอังกฤษและฝรั่งเศสนั้นการปฏิวัติทำให้อำนาจของชาติมีบทบาทแทนที่อำนาจของกษัตริย์ หลุยส์ ฟิลิปป์ ก็เช่นเดียวกับวิลเลียมส์ที่ ๓ ซึ่งปกครองด้วยความประสงค์ของประชาชน ในการต่อสู้ระหว่างกษัตริย์และประชาชน ฝ่ายหลังยอมเป็นต่อในชัยชนะ ดังคำกล่าวที่ว่า "กษัตริย์ต้องเคารพสิทธิของเรา เพราะมันเป็น (สิทธิ) ของเรา และกษัตริย์ก็จะทรงสิทธิของพระองค์เช่นกัน" (The King will respect our rights, for it is of us that he will hold his own.) การปฏิวัติใน ค.ศ. ๑๘๓๐ เป็นการทำให้การปฏิวัติใน ค.ศ. ๑๗๘๘ มีผลสมบูรณ์ เพราะในอนาคต การสร้างวิญญูณปฏิวัติ หลักการของความเสมอภาค ความคิดเห็นแตกต่างจากศาสนา เช่น ความเห็นให้แยกการศึกษาออกจากวัด ตลอดจนเสรีภาพทางรัฐธรรมนูญ จะยืนอยู่บนพื้นฐานที่มั่นคง กฎหมายไม่ได้เป็นสิ่งที่มาจากความอ่อนแอของกษัตริย์ แต่จะเป็นสิทธิแต่กำเนิดของประชาชนซึ่งไม่อาจเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนได้

การปกครองของกษัตริย์หลุยส์-ฟิลิปป์ Louis Philippe (ค.ศ. ๑๘๓๐-๑๘๔๘)

ราชวงศ์ออร์อังส์ปกครองฝรั่งเศสเป็นเวลา ๑๘ ปี สมัยนี้เป็นช่วงสำคัญสำหรับการพัฒนาการของสถาบันในประเทศและการทำงานของระบบผู้แทน ระบบรัฐสภาของฝรั่งเศสยังไม่มีอะไรแน่นอน กุซ็อต (Guizot) เป็นผู้นำของกลุ่มอนุรักษนิยมและธอร์สเป็นผู้นำกลุ่มเสรีนิยม

ทั้งคู่อินยอมรับหลุยส์ ฟิลิปป์ และประกันว่าจะป้องกันรัฐบาลด้วยความซื่อสัตย์ ด้วยการต่อต้านทั้ง พรรคพวกของกษัตริย์ราชวงศ์บูร์บงส์ และพวกสาธารณรัฐนิยม ก็โชดท่าจะแนบเสียดจากพวกพระ ในขณะที่ชิแอรส์ประสานโมตรีกับพวกหัวรุนแรง ทั้ง ๆ ที่การกระทำเช่นนี้เป็นการวางระเบิดเวลา ฐานะของกษัตริย์ออสเตรียและของตัวนักการเมืองทั้งสองด้วย นโยบายต่างประเทศไม่แน่นอนและ ไม่มีประสิทธิภาพ

สาเหตุพื้นฐานของความไม่เป็นที่นิยมของหลุยส์-ฟิลิปป์ คือ การที่พระองค์ปฏิเสธที่จะ คำเนินการบุคให้สอดคล้องกับความต้องการของชาวฝรั่งเศสส่วนใหญ่ ข้อตกลงใน ค.ศ. ๑๘๑๕ ได้ สร้างแปดรอยให้แก่ชาวฝรั่งเศส ปารีสใน ค.ศ. ๑๘๓๐ ก็เช่นเดียวกันใน ค.ศ. ๑๗๘๙ ที่ล่องมา แล้วและใน ค.ศ. ๑๘๔๘ ที่กำลังจะมาถึง คือเป็นจุดศูนย์กลางของความยุ่งยากของยุโรป การ ปฏิวัติที่เกิดขึ้นในปารีสมีผลล้นสะเทือนถึงประเทศอื่น และเขย่าบัลลังก์ของภาคพื้นทวีป การสลายตัว ของราชวงศ์บูร์บงส์เป็นสัญลักษณ์ของความเคลื่อนไหวซึ่งรอกการลุกฮือในประเทศอื่น ๆ เบลเยียมเป็นกบฏต่อฮอลแลนด์และประกาศเอกราช โปแลนด์ก่อการกบฏต่อต้านรัสเซีย โชค ชะตาของความเคลื่อนไหวเหล่านี้ดูเหมือนจะขึ้นอยู่กับบทบาทของฝรั่งเศส กษัตริย์ต้องเลือกการ สักลนใจว่าพระองค์จะสงบท่าทีหรือเป็นผู้ผู้นำในการปฏิวัติ ในขณะที่นโยบายที่รอบคอบของหลุยส์ ฟิลิปป์ ได้รักษาราชวงศ์ออสเตรียส์เป็นเวลาถึง ๑๔ ปี แต่กลับทำให้รอยร้าวระหว่างพระองค์และประชาชน ขยายตัวมากขึ้น

ชาวฝรั่งเศสต้องการให้หลุยส์ ฟิลิปป์ เข้าแทรกแซงในนามของประชาชนที่ถูกกดขี่ และไม่พอใจในข้อตกลง ค.ศ. ๑๘๑๕ ซึ่งได้ทำลายความรู้สึกภูมิใจในชาติของตน ส่วนใหญ่แล้วยังมี ความทรงจำจักรวรรดิโนโปเลียน ชาวฝรั่งเศสได้เกิดความรู้สึกต้องการจุดไฟแห่งการปฏิวัติทั่วทั้ง โลก มีการโฆษณาระบอบสาธารณรัฐ แต่ถ้าหากหลุยส์ ฟิลิปป์ ปล่อยให้เหตุการณ์เป็นไปตามความ ต้องการของประชาชนแล้ว ผลที่ฝรั่งเศสจะได้รับคือ ความพินาศ มหาอำนาจทางตะวันออก ๓ ประเทศ คือ รัสเซีย ปรัสเซียและออสเตรีย จะต้องรวมกันต่อต้านฝรั่งเศส ในกรณีใดก็ตาม หลุยส์ ฟิลิปป์ ปฏิเสธที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยุโรป พระองค์ต้องการหลีกเลี่ยงสงครามและกล่าว

แก้แทนพวกมหาอำนาจปฏิกิริยาที่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของฝรั่งเศส ในขณะที่ชาวฝรั่งเศสต้องการช่วยเหลือพวกเสรีนิยม หลุยส์ ฟิลิปป์ กลับไม่สนับสนุนผู้ทำการจลาจลในโปแลนด์และอิตาลี พระองค์ไม่ปรารถนามงกฏของเบลเยียมสำหรับโอรสของพระองค์ แม้ว่านโยบายการทูตเช่นนี้ จะทำให้ชาติยุโรปอื่น ๆ พ้อใจ แต่ชาวฝรั่งเศสไม่ยอมรับนโยบายเช่นนี้

ใน ค.ศ. ๑๘๔๐ สถานการณ์ระหว่างประเทศได้เปิดโอกาสครั้งที่ ๒ ให้แก่ราชวงศ์ ออริอองส์ในการละทิ้งนโยบายสันติ และดำเนินนโยบายดังที่ชาวฝรั่งเศสต้องการ เมเฮเมต อาลี (Mehemet Ali) ผู้สำเร็จราชการ (Pasha) แห่งอียิปต์ ได้แข็งข้อต่อตุรกีซึ่งมีอำนาจเหนือ อียิปต์ การสร้างกองทัพบกของอาลีได้กระตุ้นความกระตือรือร้นของชาวฝรั่งเศสให้หวนระลึกถึง นโปเลียน หลุยส์ ฟิลิปป์ ได้คล้อยตามความรู้สึกของชาวฝรั่งเศสและเพื่อให้เป็นทีพ้อใจของพวก นิยมสาธารณรัฐ พระองค์จึงแต่งตั้งซีแอรส์ให้เป็นนายกรัฐมนตรี ซีแอรส์ได้สนับสนุนเมเฮเมต อาลี เพราะเห็นว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความรักชาติและเกียรติยศของชาติ แต่หลุยส์ ฟิลิปป์ ทรงเห็นว่า นโยบายของซีแอรส์จะทำให้เกิดสงครามขึ้นได้ เพราะมหาอำนาจอื่น ๆ เช่น ออสเตรีย อังกฤษ ปรุสเซีย ได้เรียกร้องให้ปาซาแห่งอียิปต์ยกเลิกแผนการครอบครองเหนือดินแดนตุรกี แม้ว่า ฝรั่งเศสจะคัดค้านมติและประกาศสนับสนุนอาลีอย่างเต็มที่ อังกฤษก็ไม่ยอมอ่อนข้อและมีที่ทำ ว่าพร้อมจะทำสงครามกับฝรั่งเศสในปัญหานี้ ฝรั่งเศสไม่กล้าทำรุนแรงจึงเสียหน้าอย่างมาก หลังจากนั้นไม่กี่เดือน เมื่อหลุยส์ ฟิลิปป์ ทรงเห็นความความปั่นป่วนภายในลดลงแล้ว จึงทรงปลด ซีแอรส์ออก และกิโซต์ (Guizot) ได้รับตำแหน่งแทน การดำเนินการทูตของเขาไม่ได้ให้ความ พ้อใจแก่ชาวฝรั่งเศส ลามาร์แตง (Lamartine) กวีชาวฝรั่งเศส ได้สรุปสถานการณ์ภายใน ประเทศขณะนั้นว่า ชาวฝรั่งเศสไม่มีความสงบ และความเชื่อน่ายของประชาชนได้กลายเป็น การปฏิวัติ

ในขณะที่หลุยส์ ฟิลิปป์ ชัดแย้งกับประชากรของพระองค์ในเรื่องนโยบายต่างประเทศ พฤติกรรมของพระองค์ในเหตุการณ์ภายในก็ไม่ได้ประสานกับความเห็นของสาธารณชน ทั้งชาร์โตบรีอองด์ และซีแอรส์ทราบดีว่า ความรุ่งเรืองของกองทัพและการมีชัยนอกประเทศนั้นเป็นสิ่งจำเป็นในการ

ระงับความไม่พอใจของการถูกกดขี่ภายในประเทศ แต่หลุยส์ ฟิลลิปป์ และกิโซต์คิดว่า การยกเลิกสิทธิทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ในขณะที่รัฐบาลปฏิเสธรที่จะให้สิ่งทดแทนในด้านอื่น ๆ กิโซต์อธิบายนโยบายของเขาว่า "ต่อต้านในประเทศต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองและการอ่อนข้อภายนอกประเทศด้วยการยอมรับสนธิสัญญา และหลีกเลี่ยงการแทรกแซงในกิจการของรัฐอื่น ๆ" อย่างไรก็ตาม เป็นความคิดพลาดที่จะคาดคะเนว่า ขบวนการปฏิวัติสามารถตรวจสอบด้วยนโยบายต่อต้าน นโยบายกดขี่หาประโยชน์ไม่ได้ นอกจากจะได้รับความเห็นชอบจากประชาชนทั่วไป ในฝรั่งเศสเมื่อประชาชนไม่เห็นด้วยทั้งนโยบายภายในและนอกประเทศ การต่อต้านดังกล่าวยิ่งทำให้ฝ่ายที่ถูกกดขี่เข้มแข็งยิ่งขึ้น

พื้นฐานของบัลลังก์หลุยส์ ฟิลลิปป์ คือ ชนชั้นกลาง (bourgeoisie) ซึ่งเป็นผู้ผูกขาดอำนาจและช่วยเหลือให้พระองค์ได้ครองราชย์ ชนชั้นกลางต้องการยกฐานะของตนในฐานะชนชั้นผู้ปกครอง ดังนั้นจึงมีแต่ชนชั้นกลางเท่านั้นที่ชื่นชมสิทธิทางการเมือง ในเมื่อสิทธิทางการเมืองเลือกตั้งจำกัดอยู่เฉพาะผู้ที่จ่ายภาษีปีละ ๒๐๐ ฟรังก์ (francs) และที่นั่งในสภาสำหรับผู้ที่ยจ่ายภาษี ๕๐๐ ฟรังก์ ดังนั้นชนชั้นกลางจึงใช้สภาเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ พวกนี้สนใจเฉพาะความมั่งคั่งและวัตถุนิยม เมื่อเป็นเช่นนั้นรัฐสภาก็ไม่ได้เป็นแทนของปวงชน ความยากจนของชนชั้นกรรมกรถึงจุดความสนใจของสาธารณชนซึ่งไม่พอใจการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองชาวฝรั่งเศส เริ่มมุ่งความสนใจมายังการปฏิรูปสังคมและรัฐสภาในฐานะจุดเริ่มต้นของสิ่งใหม่ ขบวนการเปลี่ยนแปลงได้ถูกเร่งให้เร็วขึ้นเมื่อเห็นว่าไม่ได้รับความยุติธรรม การเริ่มต้นระบอบสังคมนิยมของฝรั่งเศสได้เริ่มจากสมัยนี้ คติพจน์ของพรูดอง (Proudhon) นักสังคมนิยมฝรั่งเศสคือ ทรัพย์สินสมบัติคือความชั่ว (property is theft) มีคนยอมรับเป็นจำนวนน้อย แต่คนจำนวนมากยอมรับหลักการของหลุยส์ บลัง (Louis Blanc) คือ สิทธิในการทำงาน (the right to work) ในต้น ค.ศ. ๑๘๓๔ คนงานที่เมืองลียงองส์ได้จับอาวุธเพื่อป้องกันสภาพแรงงานของตน และต่อสู้กับการที่ถูกข่มขู่โดยกฎหมายต่อต้านสมาคมทางอุตสาหกรรม เกิดการจลาจลขึ้น และรัฐบาลกลางต้องส่งกองทัพเข้าปราบปราม มีการต่อสู้อย่างนองเลือดถึง ๔ วัน ก่อนที่รัฐบาลจะควบคุมสถานการณ์ไว้ได้

แม้ว่ากิโซต์ เต็มใจที่จะปฏิรูปเพื่อประชาธิปไตย แต่การพึ่งพานายทุนและชนชั้นกลาง ทำให้เขาไม่เป็นอิสระในการดำเนินนโยบาย โดยสรุปแล้ว การปกครองของหลุยส์ ฟิลิปป์ ทำให้ฝรั่งเศสอยู่ในภาวะโดดเดี่ยว ขาดมิตรประเทศและได้รับความอับยศจากนโยบายการทูตที่ล้มเหลว ในขณะที่ภายในประเทศนั้นไม่มีเครื่องหมายของความก้าวหน้าทางการเมืองและทางสังคม ดำเนินนโยบายสอดคล้องกับรัฐสภาซึ่งเป็นเพียงภาพลวงตา เพราะรัฐสภาไม่ใช่ผู้แทนของชาวฝรั่งเศสอย่างแท้จริง

แต่ถึงกระนั้น หลุยส์ ฟิลิปป์ ยังไม่พอพระทัยที่จะครองราชย์โดยไม่มีอำนาจปกครองที่แท้จริง ในระยะแรกนั้นพระองค์ได้ต่อต้านความพยายามของผู้นำฝ่ายอนุรักษนิยม ที่จะสร้างระบบเผด็จการเหนือกษัตริย์เพื่อเป็นรางวัลในการโค่นล้มพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๐ แม้ในขณะที่รักษารูปแบบการปกครองแบบรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่รับผิดชอบ พระองค์ก็ไม่มีความตั้งใจที่จะสละพระราชอำนาจของพระองค์แก่รัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี ความแตกร้าวระหว่างกษัตริย์และฝ่ายบริหารปรากฏในบางครั้ง ในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๘๓๖ พระองค์ปลดกิโซต์ออกและแต่งตั้งโมเย่ (Molé) ดำรงตำแหน่งแทน โมเย่เป็นนักฉวยโอกาสและยอม เป็นเครื่องมือของหลุยส์ ฟิลิปป์ เขาอยู่ในตำแหน่ง ๒ ปี และถูกต่อต้านจากรัฐสภา ในที่สุดก็ถูกปลดออกจากตำแหน่งในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๘๓๙ ในเดือนเดียวกันของปีถัดมา พระองค์จึงแต่งตั้งอีแอรส์ให้เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนกระทั่งเกิดกรณีเมเฮเมต อาลี อันเป็นเหตุให้อีแอรส์พ้นจากตำแหน่งและกิโซต์เข้ารับตำแหน่งแทน

อีแอรส์ซึ่งหลงใหลในสมิชนโปเลียนและเจ็บแค้นที่ตนถูกกีดกันจากอำนาจ เขาได้โจมตีกษัตริย์ว่าทรงล่วงละเมิดรัฐธรรมนูญ เขาพยายามตีสนิทกับพวกนิยมสาธารณรัฐและสนับสนุนการปฏิรูปการออกเสียง แต่กิโซต์ได้ประกาศว่าพวกปฏิรูปเป็นพวกหลงผิดและเป็นอันตราย อารมณ์รุนแรงของชาวฝรั่งเศสซึ่งถูกกดดันจากนโยบายต่างประเทศที่อ่อนแอและไม่ไฉผล ความล้มเหลวในการบริหารภายใน เช่น การฉ้อราษฎร์บังหลวง ในช่วงสุดท้ายของรัชกาลหลุยส์ ฟิลิปป์ ได้พิสูจน์ถึงความกดดันนี้เป็นอย่างดี ในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๘๔๘ อันเป็นวันที่กำหนดการประชุมเพื่อ

แสดงความเห็นทางการเมืองของฝ่ายเสรีนิยม หลุยส์ ฟิลิปป์และกิโลโตออกคำสั่งห้ามการชุมนุม เป็นเหตุให้พวกเสรีนิยมก่อการจลาจลตามท้องถนนในกรุงปารีส ทหารรักษาการณ์ซึ่งถูกเรียกเข้าประจำการเพื่อรักษาความสงบ กลับทรยศต่อรัฐบาล เมื่อเป็นเช่นนี้ความอ่อนแอของหลุยส์ ฟิลิปป์ก็แสดงออกอย่างแจ่มชัด ผู้นำของฝ่ายสาธารณรัฐนิยมได้ถือโอกาสใช้การเดินขบวนต่อต้าน รัฐมนตรีที่ประชาชนขาดความนิยมไปสู่การปฏิวัติต่อต้านกษัตริย์ ภายหลังจากความพยายามอันไร้ผลที่จะระงับการลุกลามของเหตุการณ์ด้วยการปลดกิโลโต และแต่งตั้งซิแอร์ลีให้รับตำแหน่งแทน เหตุการณ์กลับลุกลามรุนแรงยิ่งขึ้น เพราะการปะทะกันระหว่างฝูงชนและทหารที่รักษาความสงบ เป็นเหตุให้มีคนตายหลายคน เกิดการต่อสู้ตามท้องถนนในเย็นวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๘๔๘ หลุยส์ ฟิลิปป์ ก็ได้สละบัลลังก์ให้แก่พระนัดดาของพระองค์เคานต์แห่งปารีส (Comte de Paris) แต่ฝ่ายนิยมสาธารณรัฐไม่ยอมให้ออกาสแก่ระบอบกษัตริย์ต่อไปอีกแล้ว มีประกาศจาก รัฐบาลชั่วคราวซึ่งก่อตั้งขึ้นภายใต้การนำของลามาร์แตง (Lamartine) เปลี่ยนการปกครองของฝรั่งเศสให้เป็นระบอบสาธารณรัฐ ดังนั้นสาธารณรัฐครั้งที่ ๒ จึงได้จัดตั้งขึ้นในที่สุด

ผลของการปฏิวัติ ค.ศ.๑๘๔๘

การปฏิวัติของ ค.ศ.๑๘๔๘ เป็นสัญลักษณ์แห่งการเชื่อมโยงของขบวนการปฏิวัติ ซึ่งเคยต่อต้านหลุยส์ที่ ๑๖ และชาร์ลส์ที่ ๑๐ มาแล้ว การปฏิวัติครั้งแรกเป็นการต่อต้านอำนาจเผด็จการของกษัตริย์ ครั้งที่ ๒ ต่อต้านอภิสิทธิ์ของชนชั้นสูง ครั้งที่ ๓ ต่อต้านรัฐบาลของชนชั้นกลาง ผลก็คือประชาชนได้รับความเสมอภาคทางกฎหมายใน ค.ศ.๑๗๘๙ ความเสมอภาคทางสังคมใน ค.ศ.๑๘๓๐ และความเสมอภาคทางการเมืองใน ค.ศ.๑๘๔๘ อิทธิพลของชนชั้นกลางที่ครอบคลุมรัฐบาลฝรั่งเศสได้ถูกทำลายด้วยการให้สิทธิออกเสียงแก่ผู้ชายทั้งหลาย อำนาจทางการเมืองได้ขยายมาสู่ประชาชน หลุยส์ ฟิลิปป์ เคยอุทิศพระทัยว่าพระองค์เป็นตัวกลางระหว่างฝ่ายปฏิกริยาและฝ่ายปฏิวัติ เป็นเครื่องถ่วงความเกินพอดีของชนชั้นสูงและการเกินขอบเขตของประชาธิปไตย หลักของระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ คือ พวกชนชั้นกลาง แต่ชนชั้นกลางฝรั่งเศสในฐานะตัวแทนของความร่ำรวยและวัตถุนิยมได้กระตุ้นความเป็นปฏิปักษ์ของความคิดที่ว่าสังคมและ

และเศรษฐกิจอยู่บนพื้นฐานที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้น การสนับสนุนของชนชั้นกลางในระยะยาวจึงเป็นสาเหตุของความอ่อนแอมากกว่าพลัง และข้อผิดพลาดที่สำคัญของหลุยส์ ฟิลลิปป์ อยู่ที่พระองค์ไม่ขยายฐานแห่งการปกครอง เพราะการสนับสนุนที่ชนชั้นกลางให้แก่พระองค์ เป็นไปอย่างเสียไม่ได้ และนำอันตรายมาสู่พระองค์เอง แม้ว่าผลประโยชน์ของชนชั้นกลางจะอยู่ได้ด้วยความมั่นคงของพระมหากษัตริย์ แต่พวกนี้อยู่ในสภาพไม่แยแสและเฉื่อยชา เพิกเฉยต่อการอภิปรายของผู้แทนฝ่ายตนในสภา หลุยส์ ฟิลลิปป์ หวังที่จะแก้ไขสถานการณ์ของพระองค์ด้วยการหันเหความคิดของชาวฝรั่งเศสไปในเรื่องอื่น แต่พระองค์ล้มเหลว นโยบายของพระองค์คือ การรักษาสันติภาพของยุโรป ซึ่งมีจุดมุ่งหมายคือ การสร้างสรรค์โดยไม่ต้องเสียสละเกียรติศักดิ์ของชาติ แต่นโยบายดังกล่าวไม่สามารถระงับอารมณ์กึกก้องที่รุนแรงของชาวฝรั่งเศส และความพินาศของพระองค์ขึ้นอยู่กับผลสรุปที่ว่า เพราะสร้างความผิดหวังให้กับความทะเยอทะยานของชาวฝรั่งเศส ฝรั่งเศสต้องการมีสันติภาพอย่างมีเกียรติ

สิทธิในการทำงาน การปฏิวัติของ ค.ศ. ๑๘๔๘ ได้เป็นหลักของยุคประวัติศาสตร์ในวิธีการเมืองแบบประชาธิปไตย เพราะการขยายตัวของสิทธิลงคะแนนได้เปลี่ยนอำนาจจากชนชั้นกลางมาสู่ชุมชน และยังเป็นยุคของประวัติศาสตร์เศรษฐกิจแบบประชาธิปไตย แม้ว่าจะเป็นการทดลองในระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย ประชากรของปารีสไม่ได้ล้มระบบพระมหากษัตริย์ด้วยจุดมุ่งหมายเพียงแต่สร้างสาธารณรัฐ แต่ต้องการให้รูปแบบรัฐบาลเป็นไปในแง่ที่ทำให้การบริหารที่ดีที่สุด หลุยส์ บลัง (Louis Blanc) เคยพูดว่าจะไม่มีรัฐบาลซึ่งต่อต้านผลประโยชน์ของมวลชน จุดมุ่งหมายหลักคือ ทำให้คนรู้สึกพอใจในผลงานของตน บันทอนอุปสรรคอันเกิดจากความยากจนและให้โอกาสแก่คนฉลาดที่ขาดการศึกษา การให้สิทธิการเลือกตั้งแก่ประชาชนเป็นการพยายามละทิ้งความเป็นทาสอันเกิดจากความโง่และความยากจน หลักสำคัญของการปฏิวัติ คือ สิทธิในการทำงาน หนังสือองค์การแรงงาน (Organisation du Travail) ของหลุยส์ บลัง ซึ่งพิมพ์ใน ค.ศ. ๑๘๓๔ เป็นต้นกำเนิดของการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๘๔๘ เช่นเดียวกับที่หนังสือสัญญาสังคม (Social Contract) ของรุชโซ (Rousseau) เป็นหลักการของ ค.ศ. ๑๗๘๙ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์กลายเป็นเรื่องเย้ยหยันเพราะชื่อของหลุยส์ บลัง ได้ถูกนำไปใช้อ้างในการทดลองซึ่งเขาไม่เห็นด้วย เขาไม่ได้สนับสนุน

โรงงานของชาติ (National Workshops) แต่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างโรงงาน (co-operative workshops) ซึ่งรัฐจัดหาเงินทุนขั้นต้นให้และปล่อยให้การควบคุมโรงงานเป็นหน้าที่ของกรรมกร หลักการนี้ไม่ใช่รัฐสังคมนิยม (State Socialism) แต่เป็นรูปแบบหนึ่งของระบบอุตสาหกรรมซึ่งใช้อำนาจบังคับให้การผลิตและการบริหารอยู่ในมือของสหภาพกรรมกร (Industrial Syndicalism) โดยได้รวบรวมผลผลิตของโรงงานที่มีการปกครองตนเอง (Self-governing workshops) และโรงงานดังกล่าวจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของตนเองเพื่อเชื่อมเข้าด้วยกันกับกลุ่มโรงงานอื่น ๆ กิจกรรมขั้นแรกของสาธารณรัฐ คือ การแต่งตั้งรัฐสภากรรมกร (Labour Parliament) ที่ลักเซมเบอร์ก (Luxembourg) ภายใต้การอำนวยการของหลุยส์ บลัง

โรงงานแห่งชาติ (National workshops)

ในขณะที่คณะกรรมการยังพะวงกับการวางแผนเรื่องการแลกเปลี่ยนกรรมกร การค้าประกันสวัสดิภาพระดับชาติ การสร้างที่พัก และสร้างอาณาเขตทางเกษตรกรรม ตลอดจนการทำงาน ๑๐ ชั่วโมงในเวลา ๑ วัน รัฐบาลได้ทดลองโครงการโรงงานแห่งชาติและมีที่ทำว่าจะจะไปด้วยดี แต่ด้วยการจัดการที่เร่งรีบและมีข้อบกพร่อง ทำให้ล้มเหลวในที่สุด โรงงานถลุงเหล็กแห่งชาติมีคนงานประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ คนซึ่งมาจากภูมิภาคต่าง ๆ ของฝรั่งเศสรัฐบาลไม่สามารถว่าจ้างกรรมกรเหล่านี้ให้เกิดผลหรือไร้ผลในแง่แรงงาน การจ่ายเงินของรัฐบาลแก่ผู้ที่ไม่มียานทำเป็นไปอย่างกระเปียด กระเสียน หลุยส์ บลัง เคยเขียนไว้ว่าโรงงานแห่งชาติไม่ได้มีอะไรมากไปกว่าการเลี้ยงฝูงชนที่ยากเข็ญเพื่อสนองความต้องการว่าจะใช้ฝูงชนเหล่านี้ทำอะไรได้บ้าง

สาเหตุที่โรงงานแห่งชาติประสบความล้มเหลว เพราะไม่มีโครงการที่แน่นอนและจัดวางระบบไม่รัดกุม โรงงานไม่ได้ผลิตวัตถุหรือสินค้าใหม่ ๆ กรรมกรไม่คุ้นเคยกับระบบงานทั้งพฤติกรรมก็เป็นไปในทางใช้จ่ายเงินทุนอย่างหุนเหี้ย สถานการณ์ที่เป็นอยู่ได้บีบบังคับให้สาธารณชนเห็นว่าจะต้องดำเนินการเพื่อความ เป็นระเบียบ การเลือกตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญเมื่อ

วันที่ ๒๓ เมษายน ค.ศ.๑๘๔๘ พิสูจน์ว่าประชาชนไม่ต้องการให้สภาหลังคณนิยมและโรงงานแห่งชาติดำเนินต่อไป ความเกลียดชังระหว่างชนชั้นในกรุงปารีสทวีขึ้นถึงขีดสุด ประชาชนแบ่งแยกเป็น ๒ พวก คือ ชนชั้นกลางที่นิยมสาธารณรัฐและกรรมกร ทั้งสองฝ่ายมีจุดมุ่งหมายไม่เหมือนกัน ไม่มีความเห็นใจกัน แต่มีความกลัวอีกฝ่ายหนึ่งเหมือนกัน ในปารีสกรุ่นไปด้วยกลิ่นไอที่ว่า การปะทะกันระหว่างชนทั้งสองชั้น เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

สภาสนใจการเมืองแต่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สภายังยึดมั่นในกฎเกณฑ์ทางการเมือง ซึ่งเห็นได้ชัดในความพยายามที่จะเปลี่ยนรูปของรัฐบาลชั่วคราวไปสู่คณะกรรมการบริหาร (Executive Commission) ซึ่งสภาเป็นผู้แต่งตั้ง คณะกรรมการนี้มีหน้าที่พิจารณานโยบายเพื่อให้คณะรัฐมนตรีนำไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยที่คณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีไม่ใช่กลุ่มบุคคลเดียวกัน การแบ่งเช่นนี้เพื่อนำไปสู่หลักการแบ่งแยกอำนาจ

ฝ่ายซ้ายซึ่งไม่พอใจในผลการเลือกตั้งได้เพิ่มการก่อความยุ่งยากโดยใช้หนังสือพิมพ์และองค์การต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ซึ่งทำให้ชนชั้นกลางและชนชั้นสูงตกใจ เพราะสิ่งหนึ่งที่ชาวฝรั่งเศสไม่ต้องการในขณะนั้นคือ การเข้าพัวพันในสงครามปฏิวัติ พวกผู้นำฝ่ายซ้ายได้อุทธรณ์ความช่วยเหลือต่อกงูโปแลนด์เพื่อใช้เป็นข้ออ้างในการล้มสภาแห่งชาติ (National Assembly) มีการเดินขบวนในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ภายใต้การนำของผู้นำหัวปฏิวัติ คือ บาร์เบส (Barbès) และบลองกี (Blanqui) แต่ถูกกองทัพและกองทหารรักษาการณ์ปราบลงอย่างง่ายดาย และพวกฝ่ายซ้ายที่ก่อการยุ่งยากต้องหลบหนีออกนอกประเทศหรือถูกจับเข้าคุก ดังนั้น พวกนี้จึงไม่สามารถช่วยเหลือหรือรับผิดชอบต่อการลุกฮือของพวกกรรมกรในเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๘๔๘

การกบฏในเดือนมิถุนายน (The June Days)

กบฏในเดือนมิถุนายนมีรากฐานเช่นเดียวกับการกบฏทั่ว ๆ ไป คือ การเก็บเกี่ยวไม่ได้ ผลในฤดูใบไม้ผลิ และต้นฤดูร้อนเกิดทุพภิกขภัยทำให้เกิดความอดอยากทั่วไป ในกรุงปารีสเต็มไปด้วยมวลกรรมกรที่ว่างงาน โรงงานแห่งชาติไม่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าว มีหน้าซ้ำ

กรรมกรจำนวนมากถูกกีดกันจากโรงงานแห่งชาติ สภาแห่งชาติตั้งใจที่จะกำจัดโรงงานดังกล่าว ประธานคณะกรรมการแรงงานของสภา (Labour Committee of the Assembly) คือ เคานต์แห่งฟอลลูซ์ (Comte de Falloux) ขุนนางผู้เย่อหยิ่งและภักดีต่อศาสนา มีความเห็นว่า โรงงานแห่งชาติ คือ การสไตรค์ที่รวมตัวกันอย่างถาวร และเป็นศูนย์กลางที่เร่งเร้าให้เกิดความยุ่งยาก เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง แม้ว่าจะมีผู้คัดค้านว่าการเลิกโรงงานแห่งชาติจะนำมาซึ่งการต่อต้าน แต่เคานต์แห่งฟอลลูซ์รับประกันว่าจะไม่เกิดการต่อต้านที่รุนแรงจากกรรมกรและถ้าหากเกิดขึ้นจริง ๆ เขาก็พร้อมที่จะใช้กำลัง ซึ่งเขาอ้างว่าเป็นกำลังที่ปราศจากการนองเลือด แต่เป็นการใช้กำลังเพื่อคุณธรรมตามครรลองของกฎหมาย

ด้วยการเร่งเร้าของฟอลลูซ์ ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ก็มีกฤษฎีกาประกาศว่ากรรมกรที่เป็นโสดในโรงงานแห่งชาติจะต้องเข้าประจำการในกองทัพบก และที่เหลือจะต้องออกสู่ชนบท เพื่อทำการกสิกรรม กฤษฎีกานี้ทำให้เกิดการลุกฮือขึ้นในปารีสทันที อย่างไรก็ตามกล่าวกันว่ากรรมกรที่มิชอบในโรงงานแห่งชาติส่วนใหญ่แล้วไม่ได้เข้าร่วมในการกบฏครั้งนี้ เคอ ตอคเคอวิลล์ (Alexis de Tocqueville) ซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตร่วมสมัยนั้น เชื่อว่า จำนวนกรรมกรที่เข้าร่วมในการกบฏไม่เกินกว่า ๒๐,๐๐๐ คน หรือประมาณ ๑ ใน ๑๐ ของกรรมกรในปารีส การล้มเลิกโรงงานแห่งชาติทำให้ชนชั้นกรรมกรที่ผิดหวังก่อการจลาจล จับอาวุธและตั้งเครื่องกีดขวาง โดยยึดเอาสลัมส่วนหนึ่งของปารีสเป็นชัยภูมิในการต่อสู้ การกบฏในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๔๘ นำมาซึ่งการต่อสู้ที่รุนแรงในปารีส กองทหารภายใต้การนำของนายพลคาแวย์ค (Cavaignac) ผู้เป็นฝ่ายสาธารณรัฐแต่ยึดมั่นในคติอนุรักษนิยม โดยมีกองรักษาการณ์แห่งชาติร่วมกับอาสาสมัครจากหัวเมืองซึ่งเกลียดชังสภาพความวุ่นวายในปารีสได้เข้าปราบปรามพวกก่อการจลาจล มีการต่อสู้อย่างรุนแรงตามท้องถนนเป็นเวลา ๕ วัน การจลาจลที่นองเลือดจึงยุติลงในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ด้วยชัยชนะของฝ่ายทหารและฝ่ายผู้มีอำนาจ ซึ่งเท่ากับเป็นการยุติความฝันสำหรับสังคมนิยมประชาธิปไตยของฝรั่งเศสด้วย

กองทหารรักษาการณ์แห่งชาติได้ทำการกวาดล้างปฏิปักษ์ที่หลงเหลืออยู่ เชื่อว่าเป็น
 ปฏิปักษ์ที่จะขจัดความกลัวการจลาจล ช่วงเวลา ๓ เดือน หลังจากการบุกปฏิวัติการล้างแค้นหนังสือพิมพ์
 กวาดล้างองค์การ สโมสรร ผู้ชนที่หลงเหลืออยู่รวมทั้งทำลายทฤษฎีต่าง ๆ สุขภาพจิตของชาวฝรั่งเศส
 ตกต่ำและกระเจิง ความริบหรี่ที่เกิดขึ้นทำให้ชาวฝรั่งเศสหลายคนที่ยึดขบวนต้องกลายเป็นคนโง่ไป
 ตลอดชีวิตเพราะการนองเลือดที่เขาประสบมา

วิกเตอร์ ฮูโก (Victor Hugo) กล่าวว่า ความรุ่งเรืองของการลุกฮือในเดือน
 มิถุนายน ได้ถูกวิธีการป่าเถื่อนเข้าครอบคลุม วันในเดือนมิถุนายน (June Days) เป็นจุดหักเห
 ของเหตุการณ์หลาย ๆ อย่าง เช่นเดียวกับยุคแห่งความกลัวใน ค.ศ. ๑๗๘๙ และยังเป็นโอกาส
 ให้ชาวชนบทจำนวนมากซึ่งเคยอยู่ในสภาพไร้ระเบียบและอยู่ในกองทัพปฏิวัติได้เปลี่ยนไปอยู่ใน
 กรอบของสังคมและกลับกลายเป็นทหารที่อยู่ในระเบียบวินัย